

UNIVERSITAT CATALANA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

Redacció i Administració: UNIVERSITAT

Barcelona, 9 de gener de 1933

Revolució Comercial....!

Formidable setmana
a benefici del públic

Tots els articles de la casa a
la meitat del preu de cost

Gavanys, gavanys i més gavanys...!

Gavanys folrats de seda, de 150 pessetes, a 50 pessetes

« » » de 100 » 25 »

Impermeables-plomes a 80 pessetes

Batí de seda de 50 pessetes a 10 pessetes

» de llana de 50 » 10 »

Bata » 100 » 20 »

Pijames russos 18 » 8 »

La importància de les cases es
considera pel tamany de l'anunci

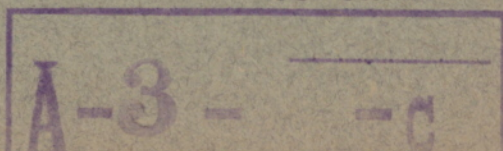
No hi ha un rival d'En
PRATS & VACA

20, Passeig de Gràcia, 20.-Telèfon, 21472

4, Rambla dels Estudis, 4.-Telèfon, 12869

Número, 5

20 cèntims

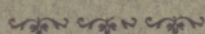
Escola Cervantina d'orientació professional

Ensenyament primicier, Batxillerat, Comerç i Magisteri

Classes reduïdes: de dos quarts de 4 de la tarda, a les 8 del vespre

Director: Durany i Bellera

Sapúlveda, 174, primer 2.^a

Barcelona

Llibreria ● Papereria
● Impremta ●

MATERIAL ESCOLAR DE
Vda. de Rosals

Fàbrica de cartipas-
sos i llibres ratllats

Despatx: Portaferriassa, 30
Tallers: Camprodon 14. Tel. 17713

Exportadora Asturiana

"Bocadillos"
de Peix
Mariscs

Bruc, 30 - Telèfon, 14942

ESTUDIANTS! Compreu els ob-
jectes d'escriptori
i material de dibuix a la casa

**Material Escolar i
Científic, S. A.**

Suc. de J. Esteva Marata

Ronda Universitat, 7. - Telèf. 10505

OPTICA ALEMANYA

Hans Hahner

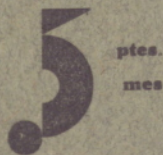
Material de Laboratori

Es gradua la vista científica-
ment i gratuïtament

10 per % de descompte als estudiants
Ronda Universitat, 1 i Plaça Universitat, 11
BARCELONA

anglès - francès
professors nadius

taquimecanografia
una hora cada dia

còpies a màquina, 1/4 ctm. la ratlla
apunts, memòries

traduccions a 60 ctm. 100 paraules

LEBRUN, Tallers, 27 pral.

20 per cent descompte als llegidors
d'UNIVERSITAT CATALANA

SENHAL

LLIBRE DE POESIES

DELFI ESCOLA

Arts Gràfiques
F. CAMPS CALMET
Tàrraga

Un nou esperit universitari

per Pau Romeva

DE cara a l'estructuració de la Catalunya nova hem de propugnar un nou esperit universitari, i no ens referim solament a allò que la Universitat hagi d'ésser internament, en la seva organització i funcionament—que aquest és un problema que ja fa temps que es debat i tot fa esperar que es resoldrà satisfactòriament—sinó a la manera com tot el poble ha de concebre la funció universitària perquè tota l'ordenació de les voluntats cooperi des de fora a la reforma que s'hagi d'operar des de dins. No acabarem gran cosa de refer tota l'estructura de la Universitat, de donar-li autonomia, de nodrir-li el patrimoni, de millorar-li el professorat, d'organitzar seriosament la vida de l'estudiant, si tots els canvis que això reporta a la vida en general no són generalment i comprensivament acceptats. Hi ha una cosa que pesa decisivament i és la que ens cal modificar en primer terme. Volem dir el concepte d'allò que l'individu i la societat ha d'anar a cercar a la Universitat. Fins avui a la Universitat no hi cercàvem altra cosa que un títol, independentment de la capacitat. La capacitat que suposa una preparació, es deixava per a més endavant, a l'atzar del marge que ens poguessin concedir la vida i les condicions personals. El títol era la cosa urgent i l'apetència única. El pare no demanava al fill que aprengué les coses sinó que aprovés els cursos. I el que acabava la carrera en menys temps, era proposat com a model d'estudiants i com una esperança del futur. De quantes esperances d'aquestes no han arribat mai a realitat, no en parlen les històries, però en canvi tenim l'espectacle insistent i desconsolador dels nombrosos homes de carrera que es defensen miserablement en una lluita constant i angoixosa per la vida o que es llencen a pressionar els ressorts polítics i administratius en cerca d'una situació burocràtica, provocant una inflació ruïnosa dels serveis públics.

Cal veure d'una manera més elevada la missió de la Universitat. Cal fer entendre a la gent que a la Universitat s'hi va a aprendre i a formar-se abans que tot. I que per a això es necessita temps, constància i vocació. Que el títol ha d'acreditar alguna cosa que realment existeix, i no ha d'ésser la pura certificació d'haver superat un tràmit. Però això, que sembla tan senzill, implica una veritable revolució dels nostres costums i fins de les nostres tradicions. És una empresa difícil i en ella el lloc d'honor pertoca als mateixos estudiants, conscients de la llur dignitat i en ús de l'autoritat que els dona la llur condició dintre i fora del clos familiar.

Goethe i les dues corrents culturals a Catalunya

per Angel Valbuena i Prat

I

Des de l'edat mitja, Catalunya vacil·là entre l'antiguitat en record i la influència d'Itàlia, hereva de la Roma clàssica des del primer renaixement, i una anàrquica i rebel individualitat. Ramon Llull, l'il·luminat, el màgic captador dels motius més madurs de la ciència oriental, aràbico-hispànica de Aberarabi — per exemple — el místic cantor dels encisos d'amor entre «l'Amic i l'Amat», el matemàtic de la fe i el màrtir de l'ideal, és una de les figures portentoses de qualsevol cultura, i també una representació viva de la tendència individualista i turmentada. En canvi, Bernat Metge, que podríem anomenar la sitja de l'humanisme, és l'adaptador de la cultura clàssica de Petrarca a la formació disciplinada de la tendència regular i d'ordre. També en art, si la pintura romànica revela un sentit màgic, poderós dels motius bizantins, el gòtic sobri i delicat de la darrera època, suggereix la Itàlia plena de brises de serenitat. Cal recordar que l'extraordinària figura del modernisme escultòric, Gaudí, fou a la fi de segle el Llull de la pedra i del color, saturat de matemàtiques i fermentant deliris i confusions.

Quan en la Renaixença sorgeix després d'una aparent dissolució la força immortal de la Cultura Catalana, la síntesi Goethe ja s'havia produït, i Catalunya no podia sostreure's a la influència del Mestre del classicisme i del romanticisme. En un estudi recent-

ment premiat que podrà llegir-se dintre de poc, imprès, sobre la influència de Goethe en la literatura catalana, el professor Manuel de Montoliu realitza un treball digne de tota lloança, on són reunits tots els materials necessaris per fixar la zona d'imitacions, a Catalunya, de l'obra de l'autor de «Faust». A Goethe, en viure entre el segle il·lustrat, clàssic i versallesc — XVIII — i els inicis d'una època tota ímpetu i tempesta, home de la «Sturm und Drang» li calia realitzar una línia resultant de l'harmonia pròpia dels estils de transició (recordem el cas de Dant entre la Edat mitja i el primer renaixement humanista; Cervantes en l'aurora del barroc) com els seus dos genis coetanis Beethoven en la música i Kant en la filosofia, Goethe és alhora el suïcidi passional de Werter i la marmòria meditació de les elegies romanes; el trot postmedieval del cavall de Goetz de Berlichingen evocat en els inicis de la reforma, i la serenitat acabada de la Ifigènia; la flama de les fetilleries de Mefistòfeles al costat de l'escultura de carn de l'Elena rediviva. El Faust per damunt de tot porta a terme aquesta perfecta síntesi del món antic i modern, de mite clàssic i llegenda medieval. La Catalunya moderna desitjosa d'unificar les seves dues ànimes, tenia de sentir l'atracció de Goethe harmonitzador i constructor. No es deu a l'atzar que sigui un goethià fervorós el més alt poeta de la generació de la fi del dinou: Joan Maragall.

En l'encreuament dels dos móns de serenitat disciplinada i rebel individualisme, sorgeixen en la cultura catalana figures que intenten o porten a cap una integració. Maragall rep la influència goethiana en un instant de dissolució espanyola, del fracàs colonial d'una banda, de les confusions de la fi de segle de l'altra. L'any tràgicament representatiu, però també de la fructífera renovació nacional íntima, de 1898, és la data de la publicació i representació de la «Ifigènia a Tàurida», traduïda per Maragall. Quina admirable lliçó de serenitat en un moment de desesperança i desolació! El goethisme maragallià coincideix amb el moment més anàrquic de la vida barcelonina, en la invasió de l'arquitectura modernista i fi de segle, on desbordava la tendència anticlássica més rebel. Aquest moment trobà el seu intèrpret genial amb Gaudí, però al seu costat, quanta inconsciència, quants disbarats arquitectònics! Maragall sent una mena d'horror a l'anarquisme, però no pot dominar —diu Sagarra— el llevat anàrquic que porta dins. Goethe devia ésser per a Maragall l'exemple màgic d'un mirall conciliador.

Com interpreta Maragall Goethe? No hi ha dubte que l'autor del «Comte Arnau» posseïa una gran dosi de popularisme, d'ambient rural propi de l'època de les llegendes Montserratines, simpàtiques, ingènues, fàcils, de la Musa abundant i ingènua de Mossèn Cinto Verdaguer i del patetisme dramàtic rural de la «Terra Baixa» de Guimerà. Quan Maragall creu convertir l'episodi de Gretchen del «Faust» en un motiu nu, humà, etern, el que fa és ruralitzar-lo, traduir-lo al gust realista i de la color local d'un tema de camperols; posa la barretina del pagès al cap de Mefistòfeles. La ingènua i simpàtica Margarideta, és una visió

del poeta d'una època encara realista, regionalista, molt diferent del to de la poesia aristocràtica posterior de la Catalunya actual d'un López-Picó, d'un Carles Riba. La Ifigènia és l'exemple més enlairat, com els altres fragments del «Faust» a part de la Margarideta, de la influència més pura del goethisme de Maragall.

Un cas molt interessant de Maragall és la traducció de «Die Laune des Verliebten», obra plena d'ambient versallesc, francesa, que el poeta català denomina pels personatges principals «Eridon i Amina». Maragall ha recollit el to finament versallesc de l'original. Josep Lleonart, també traductor de Goethe, comenta així l'obra goethiana traduïda per Maragall: «El pastorim s'hi veu darrera un nuvolet alçant-se de les perruques empolvades; postisseja, segle divuiteja, maribaudeja, potser, alguns argenços, la seva malícia resulta innocent. S'hi sent l'afició posada en la intriga que és molt senzilla: un parell de besades que van i vénen com un joc de volant, amb amanides d'engelositment i d'una teoria de fer els ulls grossos els enamorats entre ells». Si l'hendecasil·lab lliure de la traducció de Ifigènia va més en consonància amb la gravetat clàssica del tema i a la tradició espanyola dels intents de la tragèdia, la cadència suau dels aparellats alexandrins d'«Eridon i Amina», donen idea de la gràcia francesa, i d'aire de minuet de l'original juvenívol de Goethe.

Maragall troba en Goethe la solució possible al conflicte entre el desig clàssic i l'alè anàrquic i individualista. Hom ha dit que Sant Gervasi és per a Maragall el que Weimar per a Goethe. Crec en l'expressió si es fa valer més per diferenciar que per atansar, que Maragall és el Goethe de Sant Gervasi, amb tota la diferència que hi ha de Sant Gervasi a Weimar.

Walter Scott

per Maurice V. Miller, A. R. C. de J.

Scott, novel·lista i poeta anglès, el més genial dels d'Escòcia en el segle XIX nasqué a Edimburg el 15 d'agost de 1771 i morí l'any 1832. La seva família era de la petita noblesa i provenia dels antics caps de tribus o clans de la Border. La infantesa de Scott, fou precària i malaltissa sofrint un atac de paràlisi que el va deixar coix de la cama dreta.

Si, com Shakespeare, era deficient en llatí, i no sabia grec, no per això era menys viva la seva intel·ligència, que començà a formar-se en les narracions èpiques i heroiques dels bards escocesos.

Per bé que freqüentant les societats acadèmiques i universitàries, concurrent a les aules i destinant-se al dret, no abandonà les seves lectures favorites. Perfeccionava els seus estudis i aprenia el francès per a llegir les antigues novel·les, de la mateixa manera que es dedicava a l'italià per a llegir el Dant i Ariost. La immortal novel·la de Cervantes havia d'imprimir a Scott la idea de crear un Don Quixot jacobita escocés, campió de causes perdudes.

No hem de recordar gran cosa de la seva activitat professional. Havent-se negat a continuar els estudis de procurador en què volia ensinistrar-lo el seu pare, fou admès al Col·legi de Advocats l'any 1797. Els seus emoluments foren com a «sheriff-deputy», de 1600 lliures anyals, ço que justifica la seva dita que «la literatura havia d'ésser un bastó, però no una crossa».

La reputació de Walter Scott no començà com a prosista sinó com a

poeta, amb les seves novel·les en vers. Aprengué l'alemany, i emprengué la traducció de «Götz von Berlichingen» de Goethe, que havia d'obrir-li nous horitzons.

El primer poema de Scott titulat, «Lay of the Last Minstrel» aparegué el gener de 1805, fent-se popular d'una fàisó vertiginosa. L'any 1810 hom publicà «Lady of the Lake» que fou rebuda amb unànim aplaudiment i que posà en boga els Highlands escocesos a Anglaterra. Els seus personatges, que tenen les arrels en la seva mateixa història, es presentaven familiarment com actors del drama i com a tals parlaven, pensaven i actuaven.

L'any 1812 s'adonà que estava completament arruïnat, però no perdé la enteresa ni un sol instant. Va dir als seus acreedors: «Tracteu-me com si fos una vaca de llet». De l'any 1826 al 1828 va satisfer als seus acreedors l'enorme suma de 40.000 lliures. I l'any 1830 va sofrir el primer atac de paràlisi.

* * *

L'obra de Walter Scott ha estat diversament jutjada aplaudint-la sense reserves la posteritat com a pintura fidedigna de tipus i costums escocesos. Sigui com sigui, la discussió de punts especials d'arqueologia i erudició en res no pot enfosquir el mèrit excepcional del novel·lista. Scott fou reconegut com a Mestre sense rival per l'escola romàntica a tot Europa, categoria que havia de conservar fins que s'entronitzés l'escola naturalista. Taine va acusar-lo «d'aturar-se al lindar

de l'ànima i al vestíbul de la història», i també de triar solament allò convenient i agradable de les èpoques passades.

La novel·la en mans de Scott no és ni tesi científica, ni sermó moral, sinó senzilla narració poètica. El seu fons comú és la tradició històrica cop-sada amb amor.

Algunes de les seves novel·les són històriques en el més vulgar i limitat sentit del mot, però altres, de pura invenció, d'històric només en tenen el esperit.

* * *

Pocs autors han estat tan afalagats com Sir Walter Scott. Una vegada, el dia de la coronació del Rei Jordi IV, un sargent de la guàrdia escocesa, que era un dels més cèlebres regiments anglesos, li va prohibir de passar per entre la filera de soldats, però en oír que un amic de Sir Walter li deia: «Vagi amb cura, Sir Walter!», exclamà: Soldats de la guàrdia escocesa, pas al nostre distingit país! Desfeu files—Convidat a dinar amb Coleridge, digué: «Aquest home m'ha deixat estabornit amb la seva xerrameca».

El reberen el rei i la jove princesa Victòria, que després fou reina d'Anglaterra, i va opinar que calia canviar el nom de la princesa. Pregat d'assistir a una reunió del Consell de Ministres, digué que el trobava massa seriós per a ésser divertit.

Moltes de les cases que va visitar encara existeixen. En el nombre 13 Gorsevenor Street, convertit en nombre 12 A, a causa de la superstició contra el número 13, era habitat per advocats i metges, el senyor Sotheby, el famós editor, va obsequiar-lo amb un àpat íntim al que assistiren molts poetes cèlebres. Havent-li estat demanat amb insistència que declamés al-

gunas de les seves poesies, refusà i s'entussodí a dir uns versos que havia llegit al diari del matí. Hom va protestar dient que aquells versos no valien res, però Sir Walter Scott els va defensar i aleshores Coleridge, que també estava convidat, digué: «Deixeu-lo fer, per l'amor de Déu! Aquells versos eren meus!».

La Royal Society, una mena d'Acadèmia de la Llengua, va convidar-lo a un esmorzar. Aquest esmorzar va consistir en cafè, pa i mantega. Scott, digué a un amic: «Fou una cosa molt pobra. Per a una Societat de tanta anomenada haurien de donar-me un plat de peix fregit, uns quants llagostins o una llonza. Vaja un esmorzar!».

Totes aquestes anècdotes palesen que la senzillesa i la bonhomia de l'home que no va fer cap mal a ningú estaven perfectament d'acord amb les excel·lències de l'artista que pot ésser llegit per tothom sense avorrir-se ni enrogir. Aquest home va cavar-se la fossa amb la ploma. Damunt la llosa del record, ja que no en la que cobreix les seves cendres, hi escau aquest epitafi: «Here lies the good Sir Walter Scott, whose word all men relied on who never wrote a rotten thing nor ever did a wise one».

Advertim als nostres llegidors que no tinguin complert l'interessant estudi del Sr. Maspons i Anglasell, titulat «Alguns principis fonamentals del règim públic català», que poden passar per la nostra redacció a recollir els números que els manquin.

Les nostres enquestes

El III Congrés Universitari Català

UNIVERSITAT CATALANA ha adreçat a diverses personalitats del món universitari i cultural nostrat, aquestes tres preguntes:

I Quines han d'ésser, al vostre entendre, les característiques del Tercer Congrés Universitari Català?

II Tasques preparatòries?

III Problemes fonamentals que caldrà resoldre?

Joaquim Granados, President de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya, ens ha donat la seva opinió sintetitzada en els següents termes:

I) El «III Congrés Universitari Català» hauria de tenir un sentit de totalitat. Hauria d'estudiar tots els problemes de l'ensenyament des de l'escola primària a la Universitat i hauria de aplegar tothom que, dins les fronteres lingüístiques de la nostra cultura, s'interessés pels afers de l'estudi, fossin dins o de fora la Universitat. Fóra hora que, almenys des d'un punt de vista exclusivament cultural i atenent els drets intangibles de la nostra llengua, es congreguessin homes de totes les terres catalanes per a tractar d'un problema que els afecta conjuntament. El problema de la cultura, més que cap altre, és el problema de tots: vull dir que a un valencià o un balear li pot interessar o no la llibertat política del seu país, o podrà ésser partidari o no de la unitat política de la nostra nació, però no pot restar indiferent, i molt menys apartat, davant el nostre redreçament cultural. El problema lingüístic els és tan vital i necessari com a nosaltres. És el mateix. La seva cultura és la nostra. I les mateixes raons hi ha per emancipar i per reintegrar a la nostra llengua la Universitat de València que la de Barcelona.

Però l'ensenyament a Catalunya no és solament un problema a estudiar, sinó un conflicte a resoldre. Per això, una de les característiques essencials que haurà de tenir el III Congrés Universitari és el de l'efectivitat. Aquest Congrés ha de marcar una ruta, ha de bastir un programa, ha de posar en relació uns homes, i aquesta ruta s'ha de seguir, aquest programa ha d'implantar-se i aquests homes han de sentir-se conjurats fins i tant que no hagin arribat a accomplir-lo.

II) Al meu entendre, una de les tasques preparatòries hauria d'ésser la constitució d'un comitè organitzador, compost de professors i estudiants, que establís un contacte immediat amb tots els elements que es cregués convenient convocar, que recopilés els treballs d'estudis i congressos anteriors, que preparés les ponències a tractar, etcètera.

III L'organització de tot l'ensenyament: plans d'estudis; professorat, llibres de text; l'ingrés a la Universitat, des d'un punt de vista de justícia social i de selecció de la joventut; i, sobretot, l'organització i la creació de la Universitat Catalana, no d'una Universitat Catalana.

El número 21 de «La Nació Catalana», publica un interessant article del nostre company de Redacció, En Guifré Bosc, titulat «El III Congrés Universitari Català». del qual ens plau reproduir els següents paràgrafs:

I aquesta vegada, s'arribarà pels mateixos camins a la consecució de la total catalanització; serà el III Congrés Universitari Català, el que portarà uns nous aires i un esperit juvenívol a la Universitat, el que fixarà les normes mitjançant les quals es desenrotllarà la seva vida futura; el que determinarà expressament en quins sentits s'ha de desenrotllar l'autonomia universitària.

Un gran canvi es preveu per a la Universitat amb la implantació dels ideals que té el III Congrés, doncs la catalanització universitària, que serà un dels seus primers objectius, no consistirà solament en un canvi o un traspàs de llengües; els ideals nacionals diu: són molt més amples i més grans. El III Congrés proposarà als elements oficials una sèrie de millores que en els temps actuals tenen com a model les cèlebres Universitats alemanyes i que no són res més que còpia d'institucions que tenien com a pròpies les universitats catalanes de l'antiga Catalunya lliure.

Amb la celebració real i efectiva de aquest proper III Congrés, s'obtindrà un pas de gegant en la catalanització de Catalunya.

Ha mort el Doctor Genís

Ha mort, a Vic, el Dr. Martí Genís i Aguilar, l'últim component de la colla de l'Esbart en el que figuraren uns homes que es digueren Verdaguer, Masferrer, Collell... Amb el Dr. Genís perdem el darrer heroi del baluard que ha donat més jorns de glòria a les nostres lletres renaixents. La seva prosa flairosa com el romaní, pulcra com la neu, melangiosa com les valls i muntanyes ausetanes, sonora com el rajolí de la Font del Desmai, ha garfit les belles perles que es diuen «La reina del Cadí», «Julita», «La Mercè de Bellamata», «Novel·les vigatanes», en un preuat joiell que la Literatura Catalana ostentarà amb orgull i amor.

D. E.

Moral Cartesiana

(Introducció)

pel Dr. Ramon Roquer, prev.

Descartes, el gran iniciador del pensament modern, no ens ha llegat cap tractat especial de ciència dels costums. Fins fa poc, hom lamentava la mateixa falla en Bergson qui amb la publicació de «Les dux sources de la morale et de la religion» ha satisfet l'anhel dels impacients que tan sols es complauen amp professions de fe explícites i terminants sense preocupar-se poc ni gaire d'apregonar els principis metafísics i gnoseològics que assenyalen la trajectòria de les conclusions normatives i pràctiques.

Ens haurem de resignar, doncs, a considerar a Descartes com a lògic o metafísic i silenciar-lo com a moralista? Tal és l'actitud d'un nombre considerable d'autors moderns. Liard, per exemple, en l'obra *Descartes*, III, 5—escrui: «Els designis de la filosofia cartesiana són exclusivament científics; els problemes pràctics no l'interessen sinó passatgerament... ni el turmenten gaire. Mai cap doctrina no fou, com la cartesiana, de tendència i d'aspecte enterament especulativa; arreu dominen les matemàtiques; tota consideració de finalitat n'és bandejada; tot és encadenament de causes i d'efectes, no de moviment i nombre; cap lloc hi resta per a les idees morals. I Brunetiere, (*Etudes sur l'Histoire de la Litterature francaise*, 4 série. Jansenistes et Cartesiens p. p. 125-126) amb vigoria insòlita declara: «No hi ha una moral cartesiana com no hi ha una ètica cartesiana», i afegeix referint-se

a Descartes: «Hom diria que les grans qüestions referents a la conducta no tenen importància als seus ulls; que el bon ús de la voluntat s'aconsegueix amb el seu exercici solament i que la meditació entorn de tals assumptes no fa altra cosa que embrollar-los.

Malgrat el pes d'ambdós testimonis no crec que la resignació sigui l'actitud pertinent. D'antuvi sembla estrany que un esperit tan original i independent no hagi estat, quasi fatalment, impulsat vers les qüestions bàsiques de la moral. Es més: la revolució cartesiana per ésser lògica amb ella mateixa havia d'extendre's a la ciència de la conducta i trobar-hi el seu adequat coronament.

Doncs bé: de fet, examinada detingudament la doctrina cartesiana, hom en deprèn una concepció de la vida i de la conducta humana, nova, elevada suggestiva. Cal reconèixer, però, i lamentar-ho, que Descartes no tracta el problema moral amb la mateixa empremta i profunditat que els problemes teòrics.

Intentarem de recollir en alguns articles els preciosos fragments de teories morals dispersos ça i enllà de l'obra cartesiana per tal de reconstruir en un ordre a la vegada lògic i cronològic, l'evolució de les idees morals de Descartes des dels primers tantejos, porucs i exageradament cautelosos, fins les més enlairades construccions de filosofia moral.

Per al proper Congrés Universitari Català

per Rossend Oliveró i Capellades

En aquest moment que sembla, i així ho desitgem, que es va a celebrar el III Congrés Universitari Català, hi ha un fet que jo crec hauria d'ésser tractat a l'Assemblea que ha de reunir-se. El fet a què em refereixo és el de la creació de la Facultat d'Economia i Ciències Socials.

Tothom està d'acord, almenys fins ara, amb la creació d'aquesta Facultat, i, no obstant no s'ha fet cap pas per a la seva realització immediata.

Donada l'especial direcció que emprèn la política moderna, les qüestions econòmiques i les socials tenen cada dia més importància. La Sociologia i l'Economia esdevenen factors dels més essencials en el governament dels pobles. I aquestes matèries no són estudiades d'una manera detinguda al nostre país, on dissortadament estan molt poc conreats aquests estudis.

Darrerament l'Escola Social ha vingut a realitzar una tasca profitosa, però resta encara un gran buit que no s'omplirà fins que tinguem una Facultat consagrada a aquestes ciències.

Els advocats surten de la Universitat tenint sols una lleugera noció d'Economia general i un desconeixement quasi complet de matèries socials. Cal que subsanem aquesta deficiència cultural i procurem per tots un coneixement complet de tan principals disciplines.

El proper Congrés Universitari Català podria donar una bona informació, creant tot un pla d'organització per una futura Facultat d'Economia i Ciències Socials.

Una persona suficientment preparada i enterada d'aquestes qüestions podria encarregar-se d'una ponència en la que, millor que jo, faria veure la transcendència del projecte i ens donaria una pauta per tal de portar-lo a la realitat.

Però, sobretot, hem de desitjar que si s'arriba a un acord satisfactori, no resti damunt el paper, com fins ara, sinó que ben prompte, amb el màxim de rapidesa possible, tinguem un marc adequat per a poder estudiar les interessantíssimes qüestions que cada dia ens presenta la complexa vida moderna, en els camps de l'Economia i de la Sociologia.

**DESCOMPTE, portant aquest número de
UNIVERSITAT CATALANA**

Entorn d'una Exposició de Comptabilitat

Valors Nacionals

per Josep Font i Solsona

Evidentment són valors nacionals els exemplars que foren aportats a la Exposició Retrospectiva de Documents Mercantils, que organitzada per l'Associació de Comptables de Catalunya, tingué lloc en el Palau de la Llotja de Mar, el passat desembre.

Entre els exemplars exposats cal citar en primer lloc el «Manual Primo» de la *Taula de Canvi* de Barcelona, que és del 1401-1402, o sigui el primer llibre d'entrades i sortides de la Institució bancària barcelonina, inaugura el 20 de gener de l'any 1401.

Quant a Lletres de canvi, cal recordar que dels pocs exemplars que es coneixen al món, pertanyents al segle XIVè., tres figuraren a l'esmentada Exposició. Llurs lliuraments són de data 21 de juliol de 1388, 13 de febrer de 1398, 11 de desembre de 1399. Totes elles a càrrec de comerciants barcelonins. La primera no cita la plaça del lliurador. La segona de Saragossa i la tercera de Venècia. Proves de les relacions i vitalitat comercial de la nació catalana en aquella llunyana època.

Del Consell Municipal de Barcelona, hi figuraren uns exemplars d'un valor molt estimable. El *Llibre d'Alberans* de l'exercici dels anys 1356-1357, on consten les partides de sortida de caixa, acordades dels Consellers. També del segle XIV hi havia un altre exemplar interessant: el *Llibre del Fogatge*, any 1363, on constaven les aportacions en metàl·lic que els caps de famílies de la ciutat havien de contribuir per a subvenir les despeses

ocasionades per la guerra del Comte de Barcelona i Rei d'Aragó, Pere III, contra el Rei de Castella, Pere el Cruel.

De la sèrie de la Generalitat de Catalunya, era encapçalat l'exemplar més antic amb el *Llibre Major del Dret de Bolla*, 1473, seguint-lo el *Llibre Comú*, de l'any 1488.

En aquesta Exposició també hi figuraren lleis i ordinacions, diversos documents oficials i particulars, tots ells referents al comerç o bé a la indústria, on es pogué constatar els formularis d'altres temps.

Emmarcats en la mateixa Exposició, hi hagué un bon nombre de llibres de Comptabilitat de cases particulars. Llibres on es pogué comprovar l'evolució comptable amb exemplars dels segles XVIII i XIX, referents al Diari, Major, Caixa, Magatzem, Inventaris i Balanços, i Copiadors de Lletres de Comerç.

En fi, l'Associació de Comptables de Catalunya, amb l'Exposició Retrospectiva de documents Mercantils, ha volgut palesar al poble el record dels professionals d'altres temps.

Les valors nacionals tornen a ésser a llurs respectius llocs: esperem que mans carinyoses, impregnades d'amor per la pàtria, els fullegin, els meditin i propaguin als quatre vents les activitats dels que ens precediren i que sigui conegut del món el gloriós nom de Catalunya, d'una manera ben ferma i triomfant.

Comentari

Biblioteques

per Ferruar

Un dels elements més imprescindibles per a l'estudiós es troba a casa nostra en estat veritablement lamentable: ens referim a les Biblioteques. De Biblioteques ja en tenim, ja! El que en realitat succeeix és que estan mal organitzades i, moltes vegades, es troben mancades de llibres.

Mostrarem, a tall d'exemple, la Biblioteca Universitària i la Biblioteca de Catalunya, del benemèrit Institut d'Estudis Catalans: la primera, de l'Estat espanyol; la segona, de Catalunya.

Qualitats i defectes que ofereixen? A continuació mostrarem els més visibles.

Pel que fa referència a la Biblioteca Universitària, de moment no se'n acudeix que en tingui cap de qualitat; en canvi, per desgràcia, mols són els inconvenients que hi trobem: manca de calefacció la — qual cosa fa que a l'hivern no s'hi acosti ningú —, incomoditat dels seients, manca de llibres, ja que, com ens deia un amic nostre dies enrera, sembla que només hi hagi que l'Enciclopèdia Espasa, la Gaseta i la col·lecció del Diario de Barcelona. Ens descuidàvem encara de dir una cosa, i és que està oberta solament de 9 a 1 del matí, el qual fet impossibilita als estudiants de freqüentar-la.

La Biblioteca de Catalunya té algunes qualitats que no té l'anterior: comoditat, calefacció, i, sobretot, està més al corrent de llibres; ofereix, però, alguns inconvenients que no distingim en la Biblioteca Universitària: ens referim a

l'hora d'espera obligatòria que et fan passar abans no t'entreguen el llibre que has demanat, i a la manca de lloc. Esperem que aquest darrer inconvenient serà pròximament subsanat amb el trasllat de l'Institut d'Estudis Catalans al que fou Hospital de la Santa Creu, trasllat del qual fa temps que venim sentint parlar sense que, fins ara, s'hagi realitzat.

La Universitat no hauria de tenir una missió pròpiament docent. La missió de la Universitat moderna no és ensenyar. Aquesta funció purament pedagògica és pròpia de la primera i de la segona ensenyança. Ço que diem ensenyament superior significa que el jove estudiant ha sortit del període en què sols ha d'assimilar la ciència dels altres i entra en el període en què se l'ha de iniciar en els mètodes de la creació de la ciència. La missió de la Universitat és la «investigació» personal, i no el pur ensenyament. Les nostres Universitats són per això un absurd perllongament de l'Escola i de l'Institut. Per a posseir aquest caràcter de centre d'investigació científica s'ha de reconstruir la nostra Universitat sobre el fonament del Seminari, ànima de la Universitat Moderna.

MANUEL DE MONTOLIU

(De «La Revista» - 1918.)

Pròximament publicarem interessants articles dels nostres il·lustres col·laboradors, Antoni Rovira i Virgili, Joaquim Balcells, Pere Corominas, Ferran Valls i Taverner, Lluís Nicolau d'Olwer, Aureli Capmany, Jaume Mans, J. M. Junoy, Pompeu Fabra i altres.

Noves

● «Palestra» ha organitzat un curset de conferències sobre problemes de gran interès per a la nostra pàtria. Fou inaugurat el proppassat mes de desembre amb un excel·lent discurs de l'historiador Antoni Rovira i Virgili. Fins al present, han ocupat la tribuna de l'esmentada benemèrita entitat, seguint el curset, els Srs. Vandellós i Junoy. El propvenint dimecres, dia 11 a dos quarts de 8 del vespre, hi parlà el senyor R. Gay de Montellà, sobre l'interessant tema: «La política mediterrània de Catalunya».

● El passat mes de desembre tingué lloc la segona reunió anyal de la «Sociedad Española de Física y Química», a la Universitat.

● L'Associació Universitària d'Estudiants Catòlics de Dret, Filosofia i Lletres, ha organitzat un curset de català a càrrec del professor Emili Vallés.

● El nostre col·laborador i amic N'Ignasi Agustí, publicà a «La Publicitat» un excel·lent article sobre el III Congrés Universitari Català. Història el primer i segon Congrés i remarcà la importància de celebrar el III durant el present curs.

● El proppassat mes de desembre tingué lloc a nostra Universitat la segona festa anyal d'Unió Interacadèmica. Pronunciaren discursos el P. Ignasi Casanoves, que parlà sobre «La Cultura Catalana del segle XVIII» el Dr. Agustí Pi i Sunyer, i Eduard Toda.

● La Junta de Govern de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya ha nomenat els senyors Antoni Gelabert, Ramon Sugranyes, Josep L. Sagarra, Joan Teixidor i Ignasi Agustí per a formar un Comitè adjunt a la Comissió de Cultura de la F. N. E. C. per organitzar el I Saló d'Artistes Es-

tudiants. Més endavant donarem més detalls d'aquesta nova activitat de la F. N. E. C.

● Modest Duran i Folguera, un altre gran català que ens deixa. I una gran obra perenne, fructuosa per als homes i per a la Pàtria. Reposi en pau el patrici sabadellenc!

● Un altre patrici que ha mort en aquest hivern macabre, és el venerable català del Rosselló, Mn. Juli de Carse-lade, Bisbe de Perpinyà. Reposi en pau l'infadigable conreador de les lletres rosselloneses!

● El dia i hora que properament s'anunciarà per la premsa diària, el nostre company de Redacció En Ferran Rubies, President de la Secció Universitària del P. C. R., donarà una conferència sobre l'interessant tema: «El III Congrés Universitari Català».

● Clausurada l'exposició retrospectiva de Documents mercantils de Catalunya, un dels seus organitzadors, En Josep Font i Solsona, ha tingut la gentilessa d'escriure un estudi sobre la seva significació, que publiquem en aquest mateix número.

● El meravellós prosista ceretà, Mossen Esteve Casaponça i Clarimont ha deixat d'existir, Patriota arborat, sacerdot humil, rondallaire planer i vivaç, deixa una estela que difícilment esborraran les anyades i els embats d'ençà i d'enllà del Pirineu. Reposi en pau!

● El dia 6 proppassat fou clausurada al Partit Nacionalista Català, una exposició de felicitacions de Nadal. Fou inaugurada amb una conferència de N'Aureli Campmany, i una altra per Joan Amades. L'exposició fou un veritable èxit.

Imp. F. Camps Calmet, Tel. 54. Tàrrrega

SASTRERIA F. VEHILS VIDAL

7, Plaça Universitat, 7

DIRECCIÓ: **M. PELLICER**

REBUDES LES MÉS GRANS COL·LECCIONS DE
«PANYOS» PER A LA PRESENT TEMPORADA

Vestits a MIDA
des de 125 ptes.

Abrics ben fets des de 75 ptes.
Plomes superiors des de 16 pessetes

CAMISERIA F. VEHILS VIDAL

32 i 34, Avinguda Portal de l'Angel, 32 i 34

7, Plaça Universitat, 7

CAMISES amb coll OXFORD des de	7'75 ptes.
CAMISES amb coll SEMI-LLANA i corbata,	12'00 ptes.
CAMISES amb coll POPELIN des de	9'00 ptes.
PIJAMES POPELIN a	9'75 ptes.
PIJAMES FRANEL·LA a	14'00 ptes.
PIJAMES OXFORD a	18'00 ptes.

JOSEP PORTER

LLIBRETER

MONT·SIÓ, 3 BIS, PRAL. SEGONA·TELÈFON, 16792

BARCELONA

APARTAT DE CORREUS, 574. Adreça telegràfica, «PORTELIBER»

COMPRA, VENDA I CANVI DE LLIBRES
I GRÀFICS DE TOTES MENES

Incunables, Manuscrits, especialment en llengües romàniques
i amb miniatures, Obres esgotades. Impressions
modernes de luxe o limitades. Relligadures
artístiques o històriques. Gravats.
Dibuixos. Aquarel·les.
Autògrafs.

Informacions bibliogràfiques Formació i organització
de biblioteques Recerques d'obres esgotades o rares.
 Servei de liquidació de biblioteques Publicació
de Catàlegs per matèries de les obres que tenim en venda
 Van publicats catàlegs i llistes d'obres de les següents
especialitats bibliogràfiques: Bibliografia, Biblioília, Incuna-
bles, Arqueologia, Belles Arts, Medicina, Dret, Religió. Amè-
rica, Catalunya, Espanya, Madrid, Barcelona, València, Viat-
ges, Música, Publicacions periòdiques i moltes d'altres
El darrer catàleg aparegut, contenint 2000 obres sobre Belles
Arts i Arqueologia, s'envia franc a qui el demani :: ::